

Collectief informele steun Voor kind en gezin

De droom van het Collectief

Kinderen en jongeren verdienen de beste toekomst die we ze kunnen geven. Helaas groeit een deel op in gezinnen waar complexe problemen spelen. Vrijwilligersinitiatieven kunnen een zeer waardevolle rol spelen. Als preventie van zorg of er naast.

Daarnaast neemt de druk op de zorg neemt steeds meer toe. Dit maakt het belang van de inzet van vrijwilligers steeds groter.

Vanuit een gezamenlijke droom om gezinnen met stress te ontlasten en veerkracht van ouders te versterken door nieuwe waardevolle contacten zijn Buurtgezinnen, Steunouder, Meeleefgezin, Home-Start en Samen Oplopen, een **Collectief** gestart.

Gezamenlijk willen we ervoor zorgen dat voor alle kinderen en gezinnen in Nederland informele steun beschikbaar is als daar behoefte aan bestaat. Zodat gezinnen overeind blijven en kinderen thuis gezond kunnen (blijven) opgroeien.

Dat kan door het bieden van een gastvrij thuis aan een kind uit een gezin met veel stress (Buurtgezinnen, Steunouder en Meeleefgezin). Of doordat een vrijwilliger in het gezin met veel stress mee denkt en doet (Home-start en Samen Oplopen).

Meerwaarde informele steun voor kinderen en gezinnen

Wat zijn de voordelen van informele zorg voor kinderen en gezinnen?

- Het verbindt ouders en kinderen en mede-inwoners aan elkaar in het alledaagse leven waardoor problemen genormaliseerd worden en ouders 'gewone opvoedvragen' niet met hulpverleners hoeven te bespreken.
- Het kind of de ouder krijgt door een coach/maatje of een ander gezin de kans om nieuwe ervaringen op te doen. Zo ontspannen en ontwikkelen zij zich.
- De steun die gezinnen/maatjes bieden is informeel en gebeurt op vrijwillige basis. Het is gelijkwaardig en buiten kantooruren. Wel worden de koppelingen begeleid door een professionele coördinator en de kwaliteit bewaakt.
- Er wordt ingezet op een langdurige relatie tussen de gezinnen en vrijwilligers waardoor er een netwerkuitbreiding plaatsvindt. Dit voorkomt nieuwe
- Het kan aanvullend zijn aan formele zorg door het bieden van praktische ondersteuning in en rond het gezin. Formele zorg wordt effectiever.
- Het heeft een preventieve insteek: het voorkomen van uithuisplaatsing, jeugdzorg en jeugdbescherming.
- (Een deel van) de hulpvragen die nu bij zwaardere zorg worden belegd, kunnen worden ondervangen met informele steun (afschalen).
- Transformatie en besparing in de (jeugd)zorg.

Dit laat zien welke overeenkomsten en gezamenlijke doelen er zijn tussen de partijen van het collectief, die elkaars werkwijze overigens goed kennen. Zijn er ook verschillen?

Onderscheid

Het onderscheid tussen de verschillende organisaties zit in de uitvoering en doelgroep. Meerdere programma's in één gemeente kunnen hun aanbod tegelijk uitvoeren. Zij kunnen elkaar aanvullen, naar elkaar doorverwijzen en samenwerken.

Kinderen worden opgevangen in een ander huis*

Over het algemeen zorgen **Buurtgezinnen**, **Steunouder** en **Meeleefgezin** dat een of meer kind(eren) uit een gezin waar stress ervaren wordt, kunnen meedraaien in een fijn steungezin.

Er wordt een gastvrij thuis geboden in het eigen huis van de vrijwilliger(s): een steunouder, buurtgezin of meeleefgezin.

Steunouder en **Buurtgezinnen** doen dit voor een brede groep gezinnen met kinderen in alle leeftijden. **Meeleefgezin** doet dit voor ouders met psychische problematiek (en evt. licht verstandelijke beperking) met jonge kinderen. Een coördinator maakt en begeleidt de match en is beschikbaar als dat nodig is.

Vrijwilligers draaien mee in een gezin**

Bij **Home-Start** bieden ervaren en getrainde vrijwilligers ondersteuning, praktische opvoedhulp en vriendschappelijk contact aan gezinnen met lichte, alledaagse opvoedvragen, die onvoldoende steun ervaren van mensen in hun omgeving.

Samen Oplopen is er voor ondersteuning van gezinnen op meerdere levensgebieden. Net als bij Home-start draait een vrijwilliger mee in het gezin, maar deze denkt en doet integraal mee met problemen rondom financiën, lastige papieren, taal, eenzaamheid, instanties, integreren, onderwijs, etc. De vrijwilligers en het gezin worden bij Samen Oplopen begeleid door een coördinator die een hulpverlenersachtergrond heeft en deze expertise ook in het gezin kan inzetten.

Zo vullen verschillende programma's elkaar aan en werken zij regelmatig samen in een gemeente.

Uitvoering

Buurtgezinnen en (meestal) **Home-start** worden volledig uitgevoerd door landelijke organisaties die zelf afspraken maken met de gemeente. Met hun onafhankelijke positionering in het sociale domein willen zij de drempel verlagen voor zorg mijdende gezinnen.

Samen Oplopen en **Steunouder** dragen de methodiek over aan een lokale zorg- of welzijnsorganisatie. Dit omdat we geloven in de kracht van lokale inbedding (minder kans op versnippering en dubbeling, aansluiten bij en werken vanuit bestaande netwerken). Beiden hebben als voorwaarde dat de coördinator een hulpverlenersachtergrond heeft. Vandaar dat zij hun gezamenlijke werkwijze kunnen inzetten als een brede vorm van informele steun (SOS).

Meeleefgezin is specifiek voor jonge gezinnen waar de ouders psychische problemen hebben.

Onderstaande tabel: een overzicht

* De bovenste 3 werkwijzen vangen een kind op in een steungezin

**De onderste 2 werkwijzen plaatsen een vrijwilliger die meedraait in het 'vraag'-gezin.

Informele steun organisaties voor gezinnen en kinderen	Hulp in eigen huis? Of Opvang kind in ander gezin?	Leeftijd	Training vrijwilligers	De coördinator is een:
1.Steunouder	Opvang <u>kind in ander huis</u> door een steunouder. Ruimte voor ouders. Fijne plek voor kind.	0-18 jaar	Ja: 2 x 2 uur	Professional met hulpverlenersachtergrond , in dienst van lokale welzijn, zorgorganisatie of gemeente Begeleiding van vrijwilliger 2 a 3 x per jaar
2.Buurtgezinnen	Meestal opvang <u>kind in ander huis</u> door een gezin in de buurt. Ruimte voor ouders. Fijne plek voor kind.	0-23 jaar	Nee, coaching-on-the-job zo veel als nodig is	Onafhankelijke ZZP'er uit de gemeente 2 x per jaar evaluatie met beide gezinnen
3.Meeleefgezin	Opvang van een jong <u>kind in huis</u> van het meeleefgezin. Ouder heeft psychische problematiek.	0-5 jaar	Ja, 4 avonden	Professional met specifieke achtergrond
4.Home-Start	Vrijwilliger komt in het <u>'vraag'gezin</u> . Denkt en doet mee met lichte opvoedvragen	0-6 , 0 – 12 of 0 – 18 jaar. jaar vanaf 28 weken zwangerschap	Ja	Coördinator in dienst van een lokale welzijn- of zorgorganisatie. Begeleiding van vrijwilliger minimaal 6 x per jaar.
5.Samen Oplopen	Vrijwilliger komt in het <u>'vraag'gezin</u> . Denkt en doet mee <u>in</u> het gezin met de ouders en jongeren met (multi)problemen – generalistisch.	0-23 jaar	Ja, 3 dagdelen, incl. 1 online training en coaching op maat	Professional met hulpverlenersachtergrond , in dienst van lokale welzijn of zorgorganisatie Intensieve begeleiding aan vrijwilliger en gezin (op maat: bijv. 3x/week of per 3 mnd).

In de bijlage op pagina 4 vind u verdere toelichting op de tabel.

Links naar de websites van de organisaties

<https://www.buurtgezinnen.nl/>

<https://steunouder.nl/>

<https://meeleefgezin.nl/>

<https://www.home-start.nl/>

<https://samen-oplopen.nl/>

Bijlage

Extra informatie

1. **Buurtgezinnen** zorgt voor een plek waar een kind uit een overbelast gezin kan zijn. Buurtgezinnen werft in overleg met de gemeente een lokale ZZP'er voor de rol van coördinator. Deze coördinator maakt de matches, bewaakt de pedagogische kwaliteit en veiligheid in de steungezinnen, coacht de steungezinnen en zoekt contact met formele hulp als dit nodig is.
2. **Steunouder** zorgt voor een plek waar een kind uit een overbelast gezin kan zijn. De coördinator is in dienst van een lokale (welzijns)organisatie organiseert de matches en begeleidt de matches waar nodig. De steunouders volgen een training om te starten vanuit een gezamenlijke context.
3. **Meeleefgezin** zorgt ook een plek waar een kind uit een kwetsbaar gezin kan zijn. Ze is er voor ouders met psychische of verslavingsproblemen. Het proces van een match is opgedeeld in drie modules: de voorbereiding, de training en de opvang. Deze wordt uitgevoerd door professionals met een specifieke achtergrond.
4. Bij **Home-Start** bieden ervaren en getrainde vrijwilligers ondersteuning, praktische opvoedhulp en vriendschappelijk contact aan gezinnen met lichte, alledaagse opvoedvragen, die onvoldoende steun ervaren van mensen in hun omgeving.
5. Bij **Samen Oplopen** komt een vrijwilliger in een gezin. Samen Oplopen traint de vrijwilligers en begeleidt hen en het gezin (soms eens per 3 maanden, soms 3x per week). De coördinator is een hulpverlener die te zware problematiek van de schouders van een vrijwilliger kan pakken en zelf ook hulp kan bieden aan het gezin of kan samenwerken met eerste of tweedelijns zorg die bij een gezin betrokken is. De coördinator is in dienst van een lokale (welzijns)organisatie en voert de werkwijze van Samen Oplopen uit door middel van materialen en coaching.

De werkwijzen van **Steunouder en Samen Oplopen** (SOS) kunnen door dezelfde zorg- of welzijnsorganisatie uitgevoerd door één of meer coördinator(en) doordat zij beiden een 'franchisemodel' hanteren.